

«Trinxeres» i «Vides aturades», la memòria de l'horror

«?L'important és conèixer la senyora Emilia, per exemple, que té més de noranta anys i va ajudar a curar soldats dels dos bàndols durant la guerra»

Una ambientació d'època de la sèrie «Trinxeres» | TV3

A TV3 s'han estrenat dos programes que ens parlen de l'horror, de la indignitat, de l'espant. Es diuen *Trinxeres* (<http://www.ccma.cat/tv3/trinxeres/>) i *Vides aturades* (<http://www.ccma.cat/tv3/vides-aturades/fitxa-programa/55656/>), val la pena que ens hi aturem.

És bona la idea de fer un programa caminant. La millor manera de conèixer realitats i persones és a ras de terra, trepitjar el carrer, trucar les portes, preguntar directament, sense excessius intermediaris, projectar llum sobre vides desconegudes intervenint en primera persona sobre elles. És el que fa *Trinxeres*.

Carles Costa, Eloi Vila i Marc Juan caminen per l'últim front de la Guerra Civil buscant rastres i testimonis que donin fe de l'horror que s'hi va viure i il·luminin el pensament dels qui ho veiem. És un programa intel·ligent i original, que aposta per un format diferent, alhora senzill i atrevit. Tres persones que caminen i un d'ells porta una càmera que filma. Van explicant-nos què fan cada dia, per on transiten, quins pobles visiten i quines persones coneixen.

També ens serveixen importants pinzellades contextuals i veiem mapes, gràfics i fotografies imprescindibles per a entendre de qui ens estan parlant i quins són els elements cabdals a tenir en compte del poble que visiten. El tema global és important, compromès i espinós. Com és lògic i comprensible no tothom ha paït bé la memòria de la Guerra Civil, cal doncs abordar-la amb decisió però també amb cautela. Sense caure en tòpics i formulant mirades noves. Tot alhora. Tot un repte.

***Trinxeres* transmet espontaneïtat i veritat.** Un té la sensació que el que veu és el que hi ha, el que ha passat. S'intueixen alguns moments un pèl forçats i molta producció invisible, trobar-se a la plaça del poble un senyor que va néixer ?cap a l'any 18? no cola gaire com a casualitat. Hi ha

algunes transicions que potser no calen -quan es desperten, quan es banyen en una bassa- que injecten una camaraderia sense excessiu valor afegit.

Un moment de la gravació de la sèrie «Trinxeres» Foto: TV3

L'important és conèixer la senyora Emilia, per exemple, que té més de noranta anys i va ajudar a curar soldats dels dos bàndols durant la guerra. ¿Encara m'hauria agradat fer més?, ens confessa. Ens agradaria saber més de les persones que intervenen, alguna entrevista llarga en un altre programa, un testimoni més pausat i de major calat. El metratge d'una hora és lògic i racional però també escàs.

Trinxeres sap ser didàctic i profund, la llum del dia il·lumina sempre allò que passa, la natura és el millor dels marcs. Un barranc, un búnquer, un prat, un camí, una carretera, una font municipal, tot té la seva importància en aquest recorregut per la memòria. Tot el que es recorda és un horror, una tragèdia humana, però està abordat sense tremendisme, sense morbo. Amb mirada alta i sense por. Amb algun rampell una mica naïf, però en general amb pols periodístic ferm.

I durant deu dies, just després del TN Vespre i dins d'una campanya de suport als refugiats, TV3 emet *Vides aturades*. Es tracta d'un espai curt, d'uns tres minuts cada episodi, dedicat a glossar la vida al camp de refugiats de Vassilika (Grècia). M'agraden aquest tipus de programes que són quasi com píndoles d'informació. Obligats a ser concisos, a estalviar recursos, a ser efectius però no efectistes. L'horari de programació és perfecte i la intenció humanitària d'allò més lloable.

Un dels dies hem conegut la Khadija, una noia siriana de 17 anys, que ens explica les dificultats d'higiene que hi ha al camp. Cada dia ha de portar la mateixa roba, la renta i se la torna a posar, la renta i se la torna a posar, la renta i se la torna a posar. S'ha de netejar amb

aigua freda i els lavabos tenen una higiene molt deficient. La majoria de dones pateixen infeccions d'orina i la salut es veu perillosament afectada. ¿Sabem què és la higiene. No som idiotes?, proclama la Khadija. ¿Algun dia ens començarem a morir per culpa d'això?, continua. ¿Ens estan tractant com a animals?, conclou. Demolidor.

I sabeu el més colpidor? Doncs que la Khadija parla sempre amb un mig somriure als llavis. És impactant descobrir que algú desposseït de quasi tot, algú confinat a una vida de merda, conserva incrustat el rictus d'alegria al seu rostre. Vés a saber per què, vés a saber què li passa pel cap, vés a saber quina vida ha tingut i quina li espera. Vés a saber, potser tan sols és una màscara. Vés a saber, potser ni se n'adona.

Cartell de «Vides aturades». Foto: TV3